

bilag II til EØF-traktaten, og da nævnte bilag ord for andet gentager nogle af positionerne i Toldsamarbejdsrådet-nomenklaturen, må det være de forklarende bemærkninger til denne, der skal lægges til grund ved fortolkningen af bilaget.

3. Anvendelsesområdet for forordning nr. 26 om anvendelse af visse konkurrenceregler inden for produktion og

handel med landbrugsvarer er ved forordningens artikel 1 blevet begrænset til produktionen af eller handelen med de i EØF-traktatens bilag II anførte varer. Forordningen lader sig altså ikke anvende på produktion af en vare, der ikke er omfattet af bilag II, heller ikke selv om der er tale om et hjælpestof til produktionen af en anden vare, der på sin side er omfattet af bilaget.

I sag 61/80

COÖPERATIEVE STREMSSEL- EN KLEURSELFABRIEK, Leeuwarden, Nederlandene, ved advokat P. J. P. Verloop, Amsterdam, og med valgt adresse i Luxembourg hos advokat L. H. Dupong, 14A, rue des Bains,

sagsøger,

støttet af

REGERINGEN FOR DEN FRANSKE REPUBLIK, ved G. Guillaume, afdelingschef i udenrigsministeriets juridiske afdeling, som befuldmægtiget, bistået af A. Carnelutti, udenrigssekretær, som assisterende befuldmægtiget,

mod

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER, ved juridisk konsulent, B. Van der Esch, som befuldmægtiget, bistået af P. J. Kuyper, den juridiske tjeneste, og med valgt adresse i Luxembourg hos juridisk konsulent M. Cervino, Jean Monnet-bygningen, Kirchberg,

sagsøgte,

angående en påstand om annullation af Kommissionens beslutning 80/234 af 5. december 1979 om en procedure i henhold til artikel 85 i traktaten om oprettelse af Det europæiske økonomiske Fællesskab (EFT L 51 af 25. 2. 1980, s. 19),

har

DOMSTOLEN

sammensat af præsidenten J. Mertens de Wilmars, afdelingsformændene P. Pescatore og T. Koopmans, dommerne A. O'Keeffe, G. Bosco; O. Due og A. Chloros,

generaladvokat: J.-P. Warner
justitssekretær: A. Van Houtte

afsagt følgende

DOM

Sagsfremstilling

De faktiske omstændigheder, retsforhandlingernes forløb samt parternes påstande, anbringender og argumenter kan sammenfattes således:

I — Faktiske omstændigheder og retsforhandlinger

1. Ved beslutning 80/234 af 5. december 1979 (EFT L 51 af 25. 2. 1980, s. 19), rettet til sagsøgeren, Co-operatieve Stremsel- en Kleursel-fabriek (herefter benævnt andelsselskabet) og til andelshaverne, fastslog sagsøgte, Kommissionen, (i artikel 1) at reglerne i selskabets vedtægter om eksklusiv købsforpligtelse for andelshaverne samt om pligt til ved udtræden af selskabet at betale et beløb i forhold til den mængde løbe, der årligt er købt hos andelsselskabet, er en overtrædelse af artikel 85, stk. 1, i traktaten.

I beslutningens artikel 2 afvises det, at artikel 85, stk. 3, i traktaten kan anvendes, og i artikel 3 pålægges det beslutningens adressater at bringe de konstaterede overtrædelser til ophør.

2. Sagsøgeren er et nederlandsk andelsselskab, der fremstiller animalsk osteløbe samt farvestoffer til osteprodukter. Løbe er et gæringsmiddel udvundet af kalvekallun; det har den egenskab, at det får mælk til at løbe sammen, og det anvendes til osteproduktion.

Adgang til at blive optaget som medlemmer i andelsselskabet har andelsmejerier med hjemsted i Nederlandene eller andetsteds. Samtlige osteproducerende nederlandske andelsmejerier er deltagere. Andelsselskabet leverer også løbe og farvestoffer til virksomheder, der ikke er andelshavere. Ifølge selskabets vedtægter, der er anmeldt til Kommissionen, er andelshaverne forpligtet til at

købe den osteløbe og de farvestoffer til ost, som de skal bruge, hos andelsselskabet. En tilsidesættelse af forpligtelsen hertil er sanktioneret med en bød på 500 HFL. En andelshaver, der overtræder vedtægterne eller selskabets reglement, eller som i øvrigt handler mod andelsselskabets interesser kan ekskluderes ved en beslutning truffet af generalforsamlingen med et flertal på to tredjedele af de afgivne stemmer. En andelshaver, der udtræder eller ekskluderes, er ifølge vedtægterne forpligtet til til selskabets reservefond at indbetale et beløb svarende til 2,5 HFL multipliceret med det gennemsnitlige årlige antal liter løbe, der er købt hos selskabet i løbet af de sidste fem års medlemsskab.

3. I beslutningen konstateres det endvidere, at selskabet har hele den indenlandske produktion af animalsk løbe, som er den eneste form for løbe, som er tilladt til brug ved ostefremstilling i Nederlandene, samt 90 % af produktionen af farvestoffer, og at det leverer 94 % af sin løbeproduktion og 80 % af sin farvestofproduktion til sine andelshavere, der repræsenterer mere end 90 % af den nederlandske mejeriindustri. Den resterende produktion sælges til nederlandske osteproducenter, som ikke er andelshavere.

Beslutningen indeholder en oversigt, der viser, at Nederlandene fra 1976 til 1978 indførte 16 ton løbe fra andre medlemsstater, mens de øvrige medlemsstater indførte fra 113 til 745 ton. Det sagsøgende selskab har aldrig leveret løbe til andre medlemsstater i Fællesskabet, idet den løbe, der er eksporteret fra Neder-

landene til andre medlemsstater, udelukkende har været syntetisk.

Der findes ingen officielle statistikker over samhandelen med de farvestoffer, som det sagsøgende selskab fremstiller. Ifølge de oplysninger, Kommissionen har indhentet, er Danmark det største eksportland med leverancer først og fremmest til Frankrig, Det forenede Kongerige, Belgien og Nederlandene.

4. For så vidt angår anvendelsen af artikel 85, stk. 1, i traktaten, konstateres det i beslutningen, at købsforpligtelsen med det dertil knyttede bødeansvar og den skærpende omstændighed, at deltage kan ekskluderes og afkræves et erstatningsbeløb, er en mærkbar begrænsning af konkurrencen inden for fællesmarkedet. Som følge af denne købsforpligtelse forhindres andelshaverne, som repræsenterer mere end 90 % af den nederlandske mejeriindustri, i at købe løbe og farvestoffer hos andre leverandører. Dette kan påvirke handelen mellem medlemsstater, idet disse andre leverandører hovedsagelig findes i de øvrige medlemsstater.

Kommissionens beslutning indeholder dernæst en beregning af det beløb, som en andelshaver af gennemsnitlig størrelse skal betale ved frivillig udtræden. Kommissionen når til det resultat, at betalingen af et sådant beløb i betragtning af de relativt begrænsede økonomiske midler, som de nederlandske andelsmejerier råder over, vil udgøre en ret tung byrde, så meget mere som den sættes i forhold til det årlige indkøb af løbe hos andelsselskabet. Andelshavere,

der måtte ønske at modtage leverancer fra andre leverandører i Fællesskabet eller at fremstille deres løbe selv og således konkurrere med andelsselskabet, hindres herved i, eller får i i alt fald langt vanskeligere ved, at udtræde. Når henses til selskabets markedsandel samt til, at der ikke i Nederlandene findes andre producenter af dette produkt, udgør forpligtelsen til at betale dette beløb en mærkbar begrænsning af konkurrencen inden for fællesmarkedet.

Denne begrænsning kan — ifølge beslutningen — påvirke handelen mellem Fællesskabets medlemsstater mærkbart, idet andelshaverne kun vanskeligt kan udtræde af selskabet for at købe i de andre medlemsstater eller for at oprette en konkurrerende virksomhed, der selv ville kunne sælge løbe i andre medlemsstater.

I beslutningen anerkendes det, at de to første betingelser i artikel 85, stk. 3, er opfyldt; stiftelsen af andelsselskabet har bidraget til at forbedre løbens kvalitet, hvilket har medført, at selskabet har fået flere andelshavere og er begyndt at sælge betydelige mængder løbe til anden side; den omstændighed, at selskabet oprettholder lagre er en økonomisk fordel, idet det herved er muligt at opretholde en konstant forsyning med de omhandlede produkter; aftagerne har kunnet opnå en rimelig andel af fordelene ved aftalen, og de sparede produktionsomkostninger har rent faktisk medført lavere priser på de solgte produkter.

Den tredje betingelse er derimod ikke opfyldt; de fordele, selskabet har givet, kunne nemlig opnås gennem mindre

restriktive foranstaltninger end en eksklusiv købsforpligtelse og en forpligtelse til at betale et beløb ved udtræden, f.eks. ved hjælp af en købsforpligtelse alene for en del af efterspørgslen eller en forpligtelse til at give et vist varsel ved udtræden. Sådanne foranstaltninger udelukker ikke, at produktionen eller oplagringen af de omhandlede produkter kan planlægges, og det så meget mindre som aftagerne, der ikke er andelshavere, i mange år har købt hos selskabet uden at være forpligtet dertil.

Heller ikke den fjerde betingelse i artikel 85, stk. 3, er opfyldt, idet konkurrencen stort set er udelukket på næsten hele det nederlandske marked for de pågældende varer.

I beslutningen fastslås det, at Rådets forordning nr. 26/62 af 4. april 1962 om anvendelse af visse konkurrenceregler inden for produktion og handel med landbrugsvarer (EFT 1959-1962, s. 120) ikke kan anvendes, idet løbe ikke er anført i bilag II til traktaten.

5. Ved stævning indgivet til Domstolens justitskontor den 26. februar 1980 har sagsøgeren i medfør af artikel 173 i traktaten anlagt nærværende sag med påstand om annullation af Kommissionens beslutning af 5. december 1979.

Den franske regering har ved skrivelse indgivet den 26. juni 1980 anmodet om tilladelse til at intervenere i sagen. Domstolen har ved kendelse af 2. juli 1980 givet tilladelse hertil.

På grundlag af den refererende dommers rapport og efter at have hørt generaladvokaten har Domstolen besluttet at indlede den mundtlige forhandling uden forudgående bevisførelse.

II — Parternes påstande

Sagsøgeren har nedlagt påstand om annullation af den anfægtede beslutning samt om, at Kommissionen betaler sagens omkostninger.

Kommissionen har nedlagt påstand om frifindelse samt om, at sagsøgeren betaler sagens omkostninger.

III — Parternes anbringender og argumenter

Sagsøgerens første anbringende

1. Sagsøgeren har i første række gjort gældende, at Kommissionen med sin beslutning har gjort indgreb i det system, inden for hvilket producerende og vareforsynende andelsselskaber sædvanligvis virker. Systemet indebærer dels, at andelsselskabets eneste opgave er at forsyne andelshaverne, dels at disses forhold til andelsselskabet hviler på en eksklusivforpligtelse.

Denne form for samvirke er i Frankrig fastlagt ved lov; i andre medlemsstater, især i Nederlandene, hviler den på sædvane.

Den eksklusive købsforpligtelse er en af systemets grundpiller. I den franske lov nr. 72-516 af 27. juni 1972 om landbrugsandelselskaber (JO af 28. 6. 1972, s. 6619) bestemmes det således, at kun selskaber, hvis deltagere ifølge vedtægterne er forpligtet til i et bestemt tidsrum at gøre brug af selskabets tjenester, kan betegne sig som andelsselskaber.

Andelshaverne er alene i kraft af den eksklusive købsforpligtelse villige til at påtage sig det økonomiske ansvar for de i fællesskab truffne dispositioner, ligesom et andelsselskab kun på grundlag af denne forpligtelse kan begrænse størrelsen af sin selskabskapital.

Formålet med den eksklusive købsforpligtelse er ikke at begrænse konkurrencen, men at opnå den bedst mulige produktion af løbe og at sikre forsyningen af andelshaverne. Dette er andelsselskabets eneste økonomiske formål. Prisen på den af selskabet solgte løbe fastsættes på grundlag af en efterfølgende beregning, således at der skaffes dækning for samtlige produktionsomkostninger.

Sagsøgeren har endvidere gjort gældende, at producerende og vareforsynende andelsselskaber ikke i relation til traktatens artikel 85, stk. 1, skal anses for uafhængige virksomheder, men derimod for en form for samvirke, hvis indflydelse på konkurrencen ikke gør sig gældende udadtil, men alene i andelshavernes indbyrdes forhold. I det sagsøgende selskabs tilfælde er der tale om en konkurrence på ostemarkedet. Den anfægtede beslutning angår i øvrigt ikke spørgsmålet om begrænsning af konkurrencen andelshaverne imellem.

Sagsøgeren drager den slutning, at Kommissionen med urette har antaget, at

den eksklusive købsforpligtelse udgør en mærkbar begrænsning af konkurrencen inden for fællesmarkedet.

2. *Kommissionen* har anført, at det ikke ses, hvorledes det forhold, at en eksklusiv købsforpligtelse retligt eller økonomisk eventuelt er nødvendig for en bestemt form for samvirke, kan medføre, at forpligtelsen ikke giver anledning til en begrænsning af konkurrencen i fællesmarkedet.

Anvendelsen af traktatens artikel 85, stk. 1, er heller ikke udelukket, fordi det kan fastslås, at en eksklusiv indkøbsforpligtelse gælder ifølge fransk lov eller følger af sædvane i Nederlandene.

Kommissionen har fremhævet, at der hverken i traktaten eller i de i medfør af denne udstedte forordninger findes regler, hvorefter artikel 85, stk. 1, ikke skulle kunne anvendes på andelsselskaber i landbrugssektoren, selv om konkurrencen mellem andelshaverne ikke påvirkes. Kommissionen har derved henvist til sine beslutninger i sukkersagerne (2. 1. 1973, EFT L 140 af 26. 5. 1973, s. 17) og i blomkålssagen (2. 12. 1977, EFT L 21 af 26. 1. 1978, s. 23) samt til Domstolens dom af 16. december 1975 (Suiker Unie og andre, forenede sager 40 til 48, 50, 54 til 56, 111, 113 og 114/73, Sml. 1975, s. 1663).

Kommissionen finder det kunstigt at sondre mellem på den ene side andelshavernes indbyrdes konkurrence og på den anden side konkurrencen mellem andelsselskabet og andre leverandører af løbe, og mener, at det i beslutningens nr. 22 til

24 anførte herved lades ude af betragtning.

At det ikke kan antages, at andelsselskabet ikke er en selvstændig virksomhed, følger desuden af, at det sælger løbe og farvestoffer til udenforstående, at det fremstiller og sælger andre produkter, og at det selvstændigt afslutter aftaler med anden part.

Sagsøgerens andet anbringende

1. Dette anbringende går ud på, at den eksklusive købsforpligtelse ikke kan påvirke samhandelen mellem medlemsstater, idet de nederlandske osteproducenter aldrig har benyttet sig af indførsler for at forbedre kvaliteten af deres produkter; andelshaverne ville selv uden købsforpligtelsen kun foretage indløb hos andre producenter, såfremt der for en tid var åbenbare prismæssige fordele herved; de producenter, der ikke er andelshavere, har ligeledes altid købt al deres løbe og alle deres farvestoffer hos selskabet; den anfægtede beslutnings talangivelser for handelen med løbe i Fællesskabet omfatter ikke blot animalsk løbe, men også syntetisk løbe, som det er forbudt at anvende i Nederlandene.

Sagsøgeren drager den slutning, at den eksklusive købsforpligtelse ikke griber forstyrrende ind i de normale varebevægelser som omhandlet i Domstolens dom af 31. maj 1979 i sag 22/78, Hugin mod Kommissionen (Sml. 1979, s. 1869), præmisserne 22 ff, og at det eksempelvis af præmisserne 27 ff i Domstolens dom af 26. november 1975 i sag 73/74, Papiers Peints de Belgique og andre mod Kommissionen (Sml. 1975, s. 1491)

følger, at Kommissionen skulle have undersøgt den økonomiske sammenhæng, forpligtelsen indgår i.

2. *Kommissionen* har anført, at den mener at have bevist, at den eksklusive købsforpligtelse kan påvirke samhandelen mellem medlemsstater. Den har herved henvist til, at den forpligtelse som gælder for ca. 90 % af den nederlandske efterspørgsel gør det juridisk umuligt at købe hos andre virksomheder, navnlig i de andre medlemsstater, idet andelsselskabet praktisk taget er den eneste producent i Nederlandene, hvilket uundgåeligt forstærker den nationale beskyttelse.

Denne situation bekræftes af de i beslutningen gengivne statistikker, der viser, at indførslerne til Nederlandene er lavere end indførslerne til nogen anden medlemsstat.

Kommissionen har endvidere anført, at det hverken af tekniske produktionsvanskeligheder, tekniske handels- eller transporthindringer eller eventuelle økonomiske grunde følger, at andelshaverne uden den eksklusive købsforpligtelse ikke ville benytte sig af indførsler.

Kommissionen kan ikke godtage, at nærværende sag sammenlignes med sag 22/78, Hugin, idet der findes en normal handel med osteløbe mellem medlemsstaterne.

Sagsøgerens tredje anbringende

1. *Sagsøgeren* har anført, at det beløb, der skal betales ved en andelshavers eksklusion eller udtræden, ikke er en hindring, der betyder noget for den, som ønsker at købe løbe hos andre. Det beløb på 2,5 HFL pr. liter årligt indkøbt løbe, der skal betales, udgør nemlig kun en niendedel af literprisen på løbe, og svarer kun til 0,08 % af værdien af en årlige osteproduktion og 0,032 % af andelshavernes samlede årlige omsætning.

2. *Kommissionen* har henvist til, at den ved sin beregning i beslutningen af det beløb, der gennemsnitligt skal betales ved et medlems udtræden eller eksklusion, er gået ud fra den årlige leverance til medlemmerne, og den har anført, at betalingen af det således beregnede beløb for hver enkelt af disse vil udgøre en ikke ubetydelig økonomisk byrde, som gør det vanskeligere for dem at udtræde.

Sagsøgerens fjerde anbringende

1. *Sagsøgeren* har anført, at Kommissionen urigtigt har antaget, at der, hvis der ikke fandtes nogen forpligtelse til at betale et vist beløb ved udtræden, lettere kunne etableres en konkurrerende produktion, hvorfra der også ville kunne sælges løbe til andre medlemsstater; en fælles produktion er nemlig det eneste middel, der giver sikkerhed for en regelmæssig forsyning med løbe af god og ensartet kvalitet; selv om der på osteproducentniveau findes et marked for de tjenesteydelser, som en sådan forsyning udgør, findes der ikke i Fællesskabet noget marked for animalsk løbe som handelsvare, fordi løbens værdi er for lav i forhold til ostens; en regelmæssig forsyning med løbe af god og ensartet kvalitet

har så stor betydning, at osteproducen-terne lægger vægt på at have en fast leverandør, som de har tillid til; hvis sagsøgeren undlod at opfylde sine forpligtelser, ville andelshaverne forsøge at finde frem til grundene hertil i selskabet og få dem fjernet. Der er desuden intet, der hindrer selskabet i at afsætte sin produktion i andre medlemsstater eller i at optage osteproducen-ter derfra som medlemmer.

2. *Kommissionen* har anført, at den ikke mener, at det er korrekt, at fælles produktion er det eneste middel, der giver sikkerhed for en regelmæssig forsyning med løbe af god og ensartet kvalitet; det sikreste middel hertil er at producere sin egen løbe; det samme kan opnås ved andre ordninger, f.eks. ved at leverandøren kontraktligt forpligter sig til at levere brugeren al den løbe, han har brug for.

Kommissionen har endvidere anført, at den eksklusive købsforpligtelse ikke giver brugeren af løbe større sikkerhed for regelmæssige forsyninger. Det er tværtimod brugerens frie adgang til at købe løbe andetsteds, der giver ham denne større sikkerhed.

Det kan ikke betvivles, at der findes et marked for løbe. Selskabet sælger i øvrigt løbe til såvel medlemmerne som til udenforstående. Af statistikkerne fremgår desuden, at løbe endog sælges og købes i ikke ubetydelige mængder medlemsstaterne imellem. Det forhold, at prisen på løbe kun udgør en lille del af osteprisen, hindrer ikke, at produktet handles som et produkt for sig.

Der er i øvrigt intet til hinder for eksport af løbe til andre medlemsstater. AKZO-gruppen, der producerer syntetisk løbe, eksporterer uden vanskelighed store

mængder til andre medlemsstater. Desuden eksporterer andelsselskabet selv andre produkter.

Sagsøgerens femte anbringende

1. Sagsøgeren har yderligere anført, at traktatens artikel 85, stk. 1, ifølge forordning nr. 26/62 ikke finder anvendelse på animalsk løbe, idet dette produkt ikke som hævdet af Kommissionen i beslutningen henhører under position 35.07, der ikke anføres i bilag II til traktaten, men derimod under position 05.04 eller 05.15, der nævnes i bilaget. De tre omhandlede positioner har følgende ordlyd:

— 05.04:

Tarme, blærer og maver, hele eller stykker deraf, af andre dyr end fisk.

— 05.15:

Animalske produkter, ikke andetsteds tariferet; døde dyr af de arter, der er nævnt i kap. 1 eller 3, uegnede til menneskeføde.

— 35.07:

Enzymer; tilberedte enzymer, ikke andetsteds tariferet.

Det kan på grundlag af denne dobbelte henvisning til varer, der ikke er tariferet andetsteds, ifølge sagsøgeren fastslås, at position 35.07 udelukkende omfatter syntetisk løbe.

En sådan fortolkning af bilag II til traktaten pånøder sig så meget mere, som det i artikel 38, stk. 1, i traktaten bestemmes, at ved landbrugsvarer forstås

ikke blot husdyrbrugsprodukter m.v., men også varer, der direkte er forbundet med disse produkter, og som har undergået en første bearbejdning, som tilfældet er med den af sagsøgeren producerede løbe.

Den forklarende bemærkning til Bruxelles-nomenklaturens position 35.07 — hvorefter løbe fremstillet af kalvemaver henhører under denne position — er ikke anvendelig i det foreliggende tilfælde, idet der findes fællesskabsretlige bestemmelser, nemlig traktatens artikel 38, stk. 1, samt bilag II til traktaten.

Selv om den form for løbe, sagsøgeren fremstiller, ikke er omfattet af bilag II til traktaten, henhører den under anvendelsesområdet for forordning nr. 26/62, fordi den produktionsmetode, der anvendes, er nødvendig for gennemførelsen af de i traktatens artikel 39 anførte mål, og fordi det sagsøgende selskab må anses for et samvirke om forarbejdning af landbrugsprodukter som omhandlet i artikel 2 i forordning nr. 26/62.

2. *Kommissionen* har heroverfor anført, at det fremgår af artikel 38, stk. 3, i traktaten, samt af artiklerne 1 og 2 i forordning nr. 26/62, at de af nævnte forordning omfattede landbrugsvarer udelukkende er de varer, der er nævnt i bilag II til traktaten, Valget af denne regel skyldes ønsket om at undgå tvivl om, hvilke landbrugsvarer, det drejer sig om.

Animalsk løbe nævnes ikke i bilaget, idet den henhører under position 35.07 i Bruxelles-nomenklaturen.

Kommissionen har endvidere anført, at bilag II til traktaten udtrykkeligt henviser til Bruxelles-nomenklaturen, og at de nævnte bestemmelser i traktaten efter

dens opfattelse skal fortolkes i lyset af nomenklaturen og ikke omvendt.

Den har fremhævet, at der i mangel af fællesskabsretlige regler på området må tillægges de forklarende bemærkninger til Bruxelles-nomenklaturen afgørende betydning. Da traktatens artikel 38 ikke skal være et bidrag til fortolkningen af bilag II, findes der ingen fællesskabsretlig regel om løbe.

Det er *Kommissionens* opfattelse, at sagsøgerens argumenter vedrørende anvendelsen af artikel 2 i forordning nr. 26/62 ikke kan lægges til grund, idet animalsk løbe ikke er en landbrugsvarer i bilag II's forstand.

Sagsøgerens sjette anbringende

1. Med det sjette anbringende har sagsøgeren gjort gældende, at den eksklusive købsforpligtelse samt forpligtelsen til at betale et vist beløb ved udtræden er omfattet af artikel 85, stk. 3, idet der er tale om midler, der er nødvendige for at tilvejebringe fordele, som *Kommissionen* også anerkender i beslutningen.

Andelsselskabet er i kraft af den nære forbindelse til medlemmerne i stand til, at holde lagre af færdigvarer og råvarer til hhv. tre og seks måneders forbrug, at klare sig uden egen salgsorganisation, at afskrive sine investeringer som planlagt på investeringstidspunktet, idet samtlige faktiske omkostninger ved fabrikkens drift betales af kunderne, og at fastsætte priserne så de dækker produktionsomkostningerne.

Sagsøgeren har tilføjet, at det beløb, der skal betales ved udtræden ikke engang er tilstrækkeligt til at dække de faste

omkostninger, som må beregnes for det udrædende medlem for det år, der følger efter udrædelsen. Beløbet er således rimeligt og derfor en væsentlig bestanddel af et nødvendigt system.

2. *Kommissionen* har fremhævet, at den ikke har modsat sig brugen af købsforpligtelser i det hele taget, men alene den konkret foreliggende forpligtelses eksklusive karakter, og at det er denne eksklusivitet, den finder unødvendig for at opnå de i beslutningen nævnte fordele. Den har erklæret, at selv om de fordele, samvirket giver, måske kan berettige en vis binding mellem selskabet og medlemmerne, kan de ikke i sig selv udgøre noget bevis for, at den eksklusive købsforpligtelse er uundværlig.

De fordele, der er tale om, kan efter Kommissionens opfattelse lige så vel opnås, selv om deltagerne har frihed til at købe en del af deres produkter andetsteds. Den omstændighed, at et ikke ubetydeligt antal udenforstående køber hos sagsøgeren, viser ifølge Kommissionen, at den eksklusive købsforpligtelse ikke er nødvendig for at opnå de i beslutningen anførte fordele.

Kommissionen har, for så vidt angår det beløb, der skal betales ved udræden, henvist til de argumenter, den har fremført vedrørende det tredje anbringende.

Sagsøgerens syvende anbringende

1. *Sagsøgeren* har fremhævet, at den eksklusive købsforpligtelse ikke udelukker konkurrencen på næsten hele det nederlandske marked for løbe og farvestoffer til ost, idet betaling af et beløb svarende til 0,08 % af de gennemsnitlige årlige produktionsomkostninger på baggrund af den særlige interesse, der knytter sig til en regelmæssig forsyning

med løbe af god og ensartet kvalitet, ikke kan være afgørende for, hvilken løbe der anvendes i osteproduktionen.

Det er sagsøgerens opfattelse, at et længere varsel kan virke mere restriktivt end betaling af et udrædelsesbeløb, idet en kunde, der er utilfreds med en uventet kvalitetsforringelse eller med leveringerens uregelmæssighed, derved rent faktisk afskæres fra at gå til en anden leverandør af løbe for at kunne oprettholde sin osteproduktion.

2. *Kommissionen* har anført, at der med dette anbringende ses bort både fra andelshavernes totalt manglende muligheder for at købe hos andre end selskabet og fra den stilling, dette har med en andel på over 90 % af det nederlandske marked for løbe.

Kommissionen har endelig gjort opmærksom på, at den kan afslå at meddele uanvendelighedserklæring i henhold til artikel 85, stk. 3, såfremt blot én af de fire betingelser ikke er opfyldt, og dette er efter dens opfattelse tilfældet med den tredje betingelse.

Den franske regerings indlæg

Den franske regering har anført, at Kommissionens beslutning efter den almindelige formulering, den har, må kunne tilføje landbrugets andelsvirksomheder alvorlig skade.

Den mener, at en sådan andelsvirksomhed, der jo netop har til formål at gøre det muligt for de mindre landbrug i fællesskab at bruge alle de midler, der kan udvikle deres økonomiske aktivitet, kræver, at der skabes en særlig tilknytning dels mellem landbrugerne indbyrdes, dels mellem disse og kooperativet. Denne tilknytning er ikke blot en frud-

sætning for kooperativets økonomiske udvikling, den er også og navnlig en garanti for dets troværdighed i omverdens øjne.

En af de forpligtelser, der skal sikre medlemmernes loyalitet — en forpligtelse der ifølge fransk ret og nogle andre medlemsstaters ret er obligatorisk, mens den andetsteds, navnlig i Nederlandene, er fakultativ — er forpligtelsen for ethvert medlem til enten for hele eller for en del af sit behov at aftage de ydelser, kooperativet kan tilbyde. Et kooperativ kan alene i kraft af en sådan forpligtelse få kendskab til, hvilket marked der er for dets produktion eller for de tjenesteydelser, som det skal præstere.

Et andet udtryk for medlemmernes loyalitet over for kooperativet er forpligtelsen til uden lovlig grund først at udtræde efter et nærmere bestemt tidsrum. Til denne forpligtelse, såvel som til forpligtelsen til ikke at overtræde vedtægterne, må der nødvendigvis knyttes økonomiske sanktioner, da de ellers vil være virkningsløse.

At anfægte sådanne regler under henvisning til, at de under alle omstændigheder i sig selv og uafhængigt af sammenhængen strider mod artikel 85, stk. 1, i traktaten, er det samme som at fratage landbrugets andelsforetagender enhver overlevelsesmulighed.

Den franske regering har indrømmet, at løbe ikke er omfattet af forordning nr. 26/62's saglige anvendelsesområde, og at forordningen derfor er uanvendelig i det foreliggende tilfælde. Ikke desto mindre må Kommissionen og Domstolen efter dens opfattelse ved vurderingen af de mulige indgreb i konkurrencen lægge

den allerstørste vægt på de særlige forhold, landbruget producerer under, og på de særlige krav, som udgår fra den særegne organisationsform, som landbrugets andelsforetagender er.

Den franske regering har konstateret, at Kommissionen ikke afviser enhver købsforpligtelse som sådan, men alene en dermed forbunden eksklusivitet. Den franske regering kan imidlertid ikke anerkende, at en sådan forpligtelse i sig selv og uden en undersøgelse af, i hvilken økonomisk og social sammenhæng kooperativet virker, herunder hvilke følger en sådan forpligtelse får i denne sammenhæng, skulle stride mod artikel 85, stk. 1.

Som oftest, og navnlig i bjergområder, kan et kooperativ kun stiftes og drives med rimeligt gode fremtidsudsigter på grundlag af en eksklusiv købsforpligtelse.

Under disse omstændigheder har ifølge den franske regering sagsøgerens mulige indgreb i konkurrencen kun lovligt kunne begrunde den anfægtede beslutning i betragtning af den monopolliggende stilling, sagsøgeren har erhvervet på det nederlandske marked for løbe og farvestoffer. Beslutningen er ifølge den franske regering som begrundet helt i almindelighed ikke i overensstemmelse med traktatens ånd eller bogstav. Den franske regering kan da heller ikke tilslutte sig de kategoriske erklæringer i beslutningens nr. 22, 24 in fine og 31, der, som det synes, opstiller en formodning for retsstridighed.

Af lignende grunde mener den, at det forhold, at en vedtægtsbestemmelse om betaling af et udtrædelsesbeløb på forhånd afvises, kan kritiseres.

Den franske regering har i denne forbindelse fremhævet, at indmeldelse i et kooperativ er en frivillig sag, og at medlemmet ikke herved bliver totalt afhængig af kooperativet, eftersom der gælder en vedtægtsmæssig ret til at udtræde ved udløbet af den periode, indmeldelsen gælder for. Periodens længde kan variere afhængigt af, hvilket kooperativ det drejer sig om, men den er altid begrænset; i Frankrig er den sædvanligvis på fem år.

Den franske regering har på dette punkt konkluderet, at en bestemmelse om, at et medlem ved udtræden skal betale et bestemt beløb, kun kan anses for uretmæssig, såfremt beløbet er så stort, at det må siges at hindre udtræden.

Den kan endelig heller ikke acceptere den argumentation, hvormed Kommissionen afviser, at artikel 85, stk. 3, i traktaten, er anvendelig. Anvendelsen af denne bestemmelse kan kun afvises, såfremt udtrædelsesbeløbet er uforholdsmæssigt stort.

IV — Mundtlig forhandling

I retsmødet den 14. januar 1981 er der afgivet mundtlige indlæg af Coöperative Stremsel- en Kleurselfabriek, ved advokat P. J. P. Verloop, Amsterdam, af den franske regering, ved afdelingschef i udenrigsministeriets juridiske afdeling G. Guillaume, som befuldmægtiget, og af Kommissionen, ved juridisk konsulent B. Van der Esch, som befuldmægtiget, bistået af P. J. Kuyper, den juridiske tjeneste.

Kommissionen har som svar på et spørgsmål fra et af Domstolens medlemmer oplyst, at den er sikker på, at Danmark eksporterer animalsk løbe, og at det er sandsynligt, at en del af den til Danmark indførte løbe er animalsk løbe.

Generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 18. februar 1981.

Præmisser

- 1 Ved stævning indgivet til Domstolens justitskontor den 26. februar 1980 har Coöperatieve Stremsel- en Kleurselfabriek (herefter benævnt andelsselskabet), et selskab der producerer animalsk løbe og farvestoffer til ost og er hjemmehørende i Leeuwarden, Nederlandene, i medfør af artikel 173, stk. 2, i EØF-traktaten, anlagt sag med påstand om annullation af Kommissionens beslutning af 5. december 1979 om en procedure i henhold til EØF-traktatens artikel 85 (EFT 1980, L 51, s. 19). Ved kendelse af 2. juli 1980 har Den franske Republik fået tilladelse til at intervenere i sagen til støtte for andelsselskabet.

- 2 I artikel 1 i den omtvistede beslutning fastslås det, at den ifølge andelsselskabets vedtægter gældende eksklusive købsforpligtelse samt den ligeledes efter vedtægterne gældende forpligtelse til ved udtræden at betale et beløb i forhold til den mængde løbe, der årligt er købt hos andelsselskabet, er overtrædelser af artikel 85, stk. 1, i traktaten. I artikel 2 i beslutningen afvises det, at artikel 85, stk. 3, i traktaten, kan anvendes. I artikel 3 pålægges det andelsselskabet og dets medlemmer at bringe de konstaterede overtrædelser til ophør.

- 3 Ifølge andelsselskabets vedtægter er dets medlemmer forpligtet til hos selskabet at købe al den løbe og alle de farvestoffer til ost, som de skal bruge. En tilsidesættelse af denne forpligtelse er sanktioneret med en bod på 500 HFL. Et medlem, der overtræder vedtægterne, kan ekskluderes af andelsselskabet. Et medlem, der udtræder eller ekskluderes, er ifølge vedtægterne forpligtet til til andelsselskabets reservefond at betale et beløb svarende til 2,5 HFL multipliceret med det gennemsnitlige årlige antal liter løbe købt hos selskabet under de sidste fem års medlemskab.

- 4 Af den anfægtede beslutning fremgår, at andelsselskabet tegner sig for hele den nederlandske produktion af løbe og for ca. 90 % af produktionen af farvestoffer til ost, samt at det leverer 94 % af sin produktion af løbe og 80 % af sin farvestofproduktion til medlemmerne, der som oplyst af Kommissionen repræsenterer mere end 90 % af den nederlandske mejeriindustri. Den resterende produktion sælges til hollandske osteproducenter, der ikke er andelshavere. I beslutningen fastslås det vedrørende samhandelen i Fællesskabet med løbe, herunder syntetisk løbe, at Nederlandene i 1976, 1977 og 1978 indførte 16 ton løbe fra andre medlemsstater, mens de øvrige medlemsstater, blandt hvilke Belgien og Luxembourg medregnes som ét marked, indførte fra 113 til 745 ton. Det fremgår endelig af beslutningen, at værdien af andelsselskabets produktion af farvestoffer er overordentlig ringe sammenholdt med værdien af dets produktion af osteløbe, der i 1978 androg 830 000 liter.

- 5 Kommissionen konstaterer i beslutningen, for så vidt angår anvendelsen af artikel 85, stk. 1, at både den eksklusive købsforpligtelse, som er sanktioneret med en bod, og som forstærkes af bestemmelsen om, at et medlem kan

ekskluderes og afkræves et nærmere bestemt beløb for overtrædelsen, og forpligtelsen til ved udtræden at betale et tilsvarende beløb er mærkbare begrænsninger af konkurrencen inden for fællesmarkedet og mærkbart kan påvirke handelen mellem medlemsstaterne, idet de medfører, at andelshaverne, som repræsenterer mere end 90 % af den nederlandske mejeriindustri, afskæres fra at købe de omhandlede produkter hos andre leverandører og navnlig hos leverandører i andre medlemsstater.

6. Kommissionen erkender i beslutningen, at de to første betingelser i artikel 85, stk. 3, er opfyldt, idet stiftelsen af andelsselskabet har bidraget til at forbedre produktionen og fordelingen af de pågældende varer samtidig med, at der er sikret forbrugerne en rimelig andel af fordelene herved. Derimod udtales det, at den tredje og den fjerde betingelse ikke er opfyldt, dels fordi der findes mindre indgribende metoder til tilvejebringelse af de fordele, der er opnået med andelsselskabet, f.eks. en begrænset købsforpligtelse eller en forpligtelse til at overholde et vist varsel ved udtræden, dels fordi konkurrencen stort set udelukkes på næsten hele det nederlandske marked for de omhandlede produkter.
7. I beslutningen fastslås det, at Rådets forordning nr. 26/62 af 4. april 1962 om anvendelse af visse konkurrenceregler inden for produktion af og handel med landbrugsvarer (EFT 1959-1962, s. 120) ikke kan finde anvendelse, idet anvendelsesområdet for denne forordning er fastlagt ved bilag II til traktaten, der ikke omfatter løbe.
8. Andelsselskabet har støttet sin annullationspåstand på syv anbringender, hvorved det gøres gældende, at artikel 85, stk. 1 og stk. 3, samt forordning nr. 26/62 er tilsidesat. Den franske regering har navnlig intervenseret for at forsvare de særlige krav og behov, der gør sig gældende for landbrugets andelsforetagender i almindelighed.

Vedrørende artikel 85, stk. 1

- 9 Andelsselskabet har med sit første anbringende bestridt, at den eksklusive købsforpligtelse mærkbart begrænser konkurrencen inden for fællesmarkedet. Forpligtelsens formål er ikke at begrænse konkurrencen, men at bidrage til den bedst mulige produktion af løbe og at sikre andelshavernes forsyninger. Beslutningen gør indgreb i det system, der sædvanligvis gælder for andelsforetagender, for hvilke en eksklusiv købsforpligtelse er en afgørende forudsætning. Andelsforetagender inden for landbruget skal i relation til artikel 85, stk. 1, i traktaten, ikke anses for uafhængige virksomheder, men for en form for samvirke, hvis grundlag nødvendigvis er en eksklusiv købsforpligtelse, der altså ikke kan begrænse konkurrencen mellem på den ene side andelsforetagendet og på den anden side dets medlemmer eller andre. Den begrænser heller ikke konkurrencen mellem andelshaverne, idet der på ostemarkedet er fuldstændig fri konkurrence.
- 10 Andelsselskabets andet anbringende går ud på, at den eksklusive købsforpligtelse ikke kan påvirke samhandelen mellem medlemsstaterne, idet både andelshaverne og de nederlandske producenter, der står uden for selskabet, altid har købt al deres løbe og alle deres farvestoffer hos selskabet, hvilket de vil blive ved med også uden denne forpligtelse.
- 11 Andelsselskabet gør med sit tredje anbringende gældende, at det beløb, en andelshaver skal betale ved eksklusion eller udtræden, ikke er en hindring af betydning for den, der ønsker at købe løbe hos andre, og det anfører i sit fjerde anbringende, at Kommissionen urigtigt har antaget, at der uden forpligtelsen til at betale et nærmere bestemt beløb ved udtræden lettere kunne etableres en konkurrerende produktion, hvorfra der også ville kunne sælges løbe til andre medlemsstater. Fælles produktion er efter andelsselskabets opfattelse det eneste middel, der giver sikkerhed for regelmæssige forsyninger med løbe af gode og ensartet kvalitet. Der findes ikke i Fællesskabets marked for animalsk løbe som handelsvare, fordi løbens værdi er lav i forhold til ostens; regelmæssige forsyninger med løbe af god og ensartet kvalitet har så stor betydning, at osteproducenterne lægger vægt på at have en fast leverandør, som de har tillid til.

- 12 Med henblik på en stillingtagen til disse argumenter må det erindres, at den omtvistede aftale for at være omfattet af forbudet i artikel 85, stk. 1, skal have »til formål eller til følge at hindre, begrænse eller fordreje konkurrencen inden for fællesmarkedet«. Hensigten med de bestemmelser i andels-selskabets vedtægter, hvorved medlemmerne forpligtes til at købe al den løbe og alle de farvestoffer til ost, de har brug for, hos selskabet, en forpligtelse der forstærkes af bestemmelsen om, at der skal betales et ikke ubetydeligt beløb ved udtræden eller eksklusion, er ganske klart at hindre medlemmerne i at købe hos andre leverandører af løbe eller farvestoffer eller at producere disse vare selv, såfremt der skulle være kvalitets- eller prismæssige fordele forbundet hermed. Da andelshaverne ifølge oplysninger, der ikke er blevet bestridt, i dag repræsenterer over 90 % af den hollandske osteproduktion, bidrager disse bestemmelser desuden til at fastholde den foreliggende situation, i hvilken andelsselskabet stort set er den eneste løbeleverandør på det nederlandske marked.
- 13 Bestemmelserne er herved egnet til at hindre konkurrencen for så vidt angår forsyningen med løbe og farvestoffer til ost mellem producenter, der forsyner en væsentlig del af markedet for ost i Fællesskabet, og de virker desuden i retning af at forhindre, at der opstår konkurrence på hele de nederlandske marked for disse for osteproduktionen absolut nødvendige hjælpe-stoffer. Det er under disse omstændigheder unødvendigt at undersøge, om der foreligger andre forhold, der bidrager til at bibeholde andelsselskabets dominerende stilling på det relevante marked, og om sådanne forhold er tilstrækkelige til at opretholde den nuværende situation, også selv om de nævnte vedtægtsbestemmelser ikke fandtes.
- 14 For at afgøre om aftalen strider mod artikel 85, stk. 1, skal det også undersøges, om den kan påvirke samhandelen mellem medlemsstater, altså om det, som det hedder i Domstolens faste praksis, med tilstrækkeligt sandsynlighed kan forudses, at aftalen direkte eller indirekte, faktisk eller potentielt kan øve indflydelse på varehandelen mellem medlemsstaterne, således at den skaber vanskeligheder for den med traktaten tilsigtede økonomiske integration.
- 15 Af de oplysninger, Kommissionen har givet, fremgår, at der allerede foregår handel med animalsk løbe og farvestoffer mellem medlemsstater, og der fore-

ligger ikke oplysninger om vanskeligheder af teknisk eller økonomisk art til hinder for den videre udvikling af denne handel. Men forpligtelserne i andelsselskabets vedtægter er, i betragtning af den økonomiske sammenhæng, de optræder i, netop egnet til at konsolidere opdelingen i nationale markeder, således at de hæmmer den med traktaten tilstræbte økonomiske integration.

- 16 Andelsselskabets første fire anbringender må derfor forkastes.

Vedrørende artikel 85, stk. 3

- 17 Andelsselskabet har med sit sjette og syvende anbringende gjort gældende, at ikke blot de to første betingelser i artikel 85, stk. 3, i traktaten er opfyldt, således som Kommissionen har anerkendt det i beslutningen, men at det samme også er tilfældet med den tredje og fjerde betingelse i nævnte bestemmelse. Den eksklusive købsforpligtelse samt forpligtelsen til at betale et beløb ved udtræden er nemlig efter sagsøgerens opfattelse midler, der er nødvendige for at tilvejebringe fordele, som Kommissionen anerkender i beslutningen, og forpligtelserne giver ikke andelsselskabet mulighed for at udelukke konkurrencen på en væsentlig del af fællesmarkedet.
- 18 Også i denne sammenhæng er der grund til at henvise til den betydning, som andelsselskabets stilling på det hollandske marked for de omhandlede produkter har for vurderingen. Det står fast, at andelsselskabets medlemmer tegner sig for over 90 % af den hollandske osteproduktion og at de hollandske osteproducenter, der står uden for selskabet, køber næsten al den løbe, de skal bruge, hos selskabet. En regel, der går så vidt som til at indføre en købsforpligtelse for 100 %, og som forstærkes af en forpligtelse til at betale et ikke ubetydeligt beløb ved udtræden eller eksklusion, er under disse omstændigheder ikke nødvendig for at nå de i artikel 85, stk. 3, nævnte mål. Desuden fremgår det af det ovenfor anførte, at disse regler under alle omstændigheder bidrager til at fastholde en situation, hvor konkurrencen udelukkes for en væsentlig del af de omhandlede produkter. Kommissionen har altså korrekt fastsået, at de to sidste betingelser i artikel 85, stk. 3, ikke er opfyldt.

Vedrørende anvendeligheden af forordning nr. 26/62

- 19 Andelsselskabet har med sit femte anbringende gjort gældende, at artikel 85, stk. 1, i traktaten i medfør af forordning nr. 26/62 ikke finder anvendelse i den foreliggende sag, idet animalsk løbe henhører under Toldsamarbejdsrådet-nomenklaturens position 05.04 eller position 05.15, der er nævnt i bilag II til traktaten, og ikke under position 35.07, som dette produkt ifølge den forklarende bemærkning til Toldsamarbejdsrådet-nomenklaturen fejlagtigt henføres under. Andelsselskabet har endvidere fremhævet, at det i artikel 38, stk. 1, i traktaten, bestemmes, at ved landbrugsvarer forstås ikke blot husdyrbrugprodukter, men også varer, der direkte er forbundet med disse produkter, og som har undergået en første bearbejdning. Selv om animalsk løbe ikke er omfattet af bilag II til traktaten, henhører den dog efter sagsøgeren opfattelse under anvendelsesområdet for forordning nr. 26/62, fordi den pågældende produktion er nødvendig for gennemførelsen af de i artikel 39 i traktaten angivne mål, og fordi andelsselskabet må anses for et samvirke om forarbejdning af landbrugsprodukter som omhandlet i artikel 2 i nævnte forordning.
- 20 Da der ikke findes fællesskabsretlige regler, der forklarer begreberne i bilag II til traktaten, og da nævnte bilag ord for andet gentager nogle af positionerne i Toldsamarbejdsrådet-nomenklaturen, må det være de forklarende bemærkninger til denne, der skal lægges til grund ved fortolkningen af bilaget. Af den forklarende bemærkning til position 35.07 fremgår imidlertid, at animalsk løbe henhører under denne position og altså ikke under de i bilag II til traktaten opregnede positioner.
- 21 Ifølge artikel 42 i EØF-traktaten finder bestemmelserne i kapitalet om konkurrenceregler kun anvendelse på produktionen af og handelen med landbrugsvarer i det omfang, Rådet beslutter dette. I artikel 38, stk. 3, i traktaten bestemmes det, at de varer, på hvilke bestemmelserne i artiklerne 39-46 finder anvendelse, er opregnet i listen i bilag II til traktaten, dog således at Rådet senest to år efter traktatens ikrafttræden kunne træffe beslutning om, hvilke yderligere varer der skulle optages på denne liste. Det er i overensstemmelse med disse bestemmelser i traktaten, at anvendelsesområdet for forordning nr. 26/62 om anvendelse af visse konkurrenceregler inden for produktion og handel med landbrugsvarer i forordningens artikel 1 er blevet

begrænset til produktionen af eller handelen med de i traktatens bilag II anførte varer. Forordningen lader sig altså ikke anvende på produktion af en vare, der ikke er omfattet af bilag II, heller ikke selv om der er tale om et hjælpestof til produktion af en anden vare, der på sin side er omfattet af bilaget. Forordningens anvendelse på løbe forudsætter således, at dette produkt selv er omfattet af bilag II til traktaten. Heraf følger at det er udelukket at anvende forordning nr. 26/62 i den foreliggende sag, og at sagsøgerens femte anbringende bør forkastes.

Indlægget fra Den franske Republiks regering

- 22 Regeringen for Den franske Republik har navnlig gjort gældende, at der selv uden for anvendelsesområdet for forordning nr. 26/62 ved vurderingen af de mulige indgreb i konkurrencen må lægges den største vægt på de særlige forhold inden for landbrugsproduktionen samt på de særlige krav, som udgår fra den særegne organisationsform, som landbrugets andelsforetagender er. Efter dens opfattelse kræver landbrugets andelsvirksomheder efter selve deres formål, der er at gøre det muligt for mindre landbrug i fællesskab at udnytte alle de midler, ved hvilke deres økonomiske virksomhed kan udvikles, at der etableres en særlig tilknytning dels mellem landbrugerne indbyrdes, dels mellem disse og kooperativet. Hverken en eksklusiv købsforpligtelse eller en forpligtelse til at betale et beløb ved udtræden, der ikke er så stort, at udtræden er umulig, kan derfor ifølge den franske regering anses for principielt stridende mod artikel 85, stk. 1. Da forpligtelser af denne art som oftest er nødvendige for at oprette et kooperativ, der har rimelig gode fremtidsudsigter, kan det heller ikke generelt afvises, at artikel 85, stk. 3, er anvendelig.
- 23 Den franske regering mener under disse omstændigheder, at andelsselskabets mulige indgreb i konkurrencen kun lovligt har kunnet begrunde den anfægtede beslutning i betragtning af den monopollignende stilling, selskabet har erhvervet på det nederlandske marked for løbe og farvestoffer.
- 24 Kommissionen har under den mundtlige forhandling erklæret, at den i vidt omfang er enig i de af den franske regering fremførte synspunkter vedrørende de typiske andelsforetagender inden for landbruget.

- 25 Herefter, og i betragtning af, at den anfægtede beslutning detaljeret beskriver den specielle økonomiske sammenhæng, hvori de omhandlede vedtægtsbestemmelser indgår, kan det fastslås, at denne sag ikke handler om stillingen for de andelsforetagender, som den franske regering har tænkt på, og som hører hjemme i en anden sammenhæng.
- 26 Af alle de nævnte grunde bør sagsøgte i det hele frifindes.

Sagens omkostninger

- 27 I medfør af artikel 69, stk. 2, i procesreglementet bliver den part, der taber sagen, dømt til at afholde sagens omkostninger; sagsøgeren har tabt sagen og skal derfor tilpligtes at betale sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

DOMSTOLEN

- 1) Sagsøgte frifindes
- 2) Sagsøgeren betaler sagens omkostninger.

Mertens de Wilmars	Pescatore	Koopmans	
O'Keefe	Bosco	Due	Chloros

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 25. marts 1981.

A. Van Houtte
Justitssekretær

J. Mertens de Wilmars
Præsident